

Innskot og annað gott

Oddagrein

NEYVAN fínt nakað, sum føroyingar eru so samdir um, sum hetta við føroyskum sendingum í sjónvarpinum. Hvussu oftani hoyra vit ikki fólk „gremja“ seg um, at tað eru ov fáar føroyskar sendingar í sjónvarpinum. Og vit hava eisini hoyrt leiðslu og nevnd siga aftur og aftur, at hetta við føroyskum sendingum er nakað, ið verður prioriterað hægst. So kann ein spyrja, hvat slag av føroyskum sendingum. T.d. er Dagur og Vika ein føroysk sending. Tað fólk hugsa um er helst fyrst og fremst nakað mentanarligt og síðseguligt ella rættari, tilfar frá okkara vanliga gerandisdegi.

TÁ so okkurt gott er hava vit lyndi til at taka tað sum eina sjálfvylgju. Vit líkasum duga ikki nógvæl at virðismeta tað, sum vit leingjast eftir og meta høgt. Tí vilja vit her geva sjónvarpinum eitt herðaklapp fyrri sendingar sum Innskot og Basalt. Hesar báðar seinastu um rithovundan Alexandur Kristiansen og Kate Sanderson, sum starvast á uttanríkisdeildini í Tinganesi. Á fylgja skaldinum í Fuglafirði var bæði áhugavert og hugvekjandi. Tú fær eina kenslu av, hvussu ríkt land okkara er. Hóast vit bert eru 45.000 menniskju, so eru her so mangir einstaklingar, sum skapa nakað. Sendingin í Sjónvarpinum herfyri um listamannin Ingólav Reyni var ein perla í so máta, og gævið almennu Føroyar tvs. okkara politikarar góvu slíkum gætur og vóru við til at fáa hatta sjónvarpið á figgjarlógina. Vit tosa jú um mentan og um at kunna bæði varðveita og menna tað, sum er so livandi og skapandi. At kunna geva hetta aftur til komandi ættarlið hevur eisini ómetaliga stórt virði.

INNSKOTIÐ hesaferð var eisini áhugavert, tí „offurið“ reisti mangar sera áhugaverdar og relevantar spurningar. Eitt nú hví vit føroyingar vilja dylja sum mansmóð, at grindadráp er ein partur av okkara mentan men nakað, sum vit ikki ætla at sleppa. Mentan og orðaskifti eru tey ting av somu sök. Tey hoyra saman. Tí er tað bæði rætt og gott, at vit fáa føroyskar sendingar í sjónvarpinum, sum viðgera hesi evni.

ÚTVARPIÐ er farið undir nýggjar sendingar í vetur og ein teirra snýr seg um komandi stórmál so sum ríkisráttarlígu stöðuna og oljuna. Sjónarmiðini hjá Eyðuni Andreassen og Hermann Oskarsyni vórðu áhugaverd. Meira av hesum. Útvarpið er ideelt til orðaskifti. Tí undrar tað mangan, at tað ikki verður gjørt meira burtur úr júst hesum tætti í ÚF. Her átti at verið pláss fyrri alternativum kjak-sendingum, har tit antin fara út við mikrofonini ella heinta inn fleiri fólk. Hetta er ein hendigarrikt tíð og eisini álvarslið. Tí eigur ikki minst almenna kjakið at fáa hogan prioritet í ÚF.

TÁ hetta er sagt, vilja vit endurtaka, at bæði SVF og ÚF eiga at koma á figgjarlógina. Tá hugsað verður um, hvussu stóran tyding flest allir føroyingar halda hesar miðlar hava fyrri okkum sum fólk og tjóð, so er tað ikki rætt, at teir skulu fara út á tann annars avmarkaða lýsingamarknaðin at figgja sín rakstur. Hetta rakar teir skrivandi miðlarnar, sum eisini mugu hava eitt tilverugrundarlag. Blóðini eru ikki og skulu ikki beinleiðis á figgjarlógina, to at tað almenna her eins og í okkara grannalondum átti at stuðlað eitt nú útbering. Hetta er ikki annað enn náttúrligt, tá hugsað verður um, at blóðini eisini hava eina samfelagsligu uppgávu at røkja. Á ÚF nú eisini er farið at fáa fyrítøkur at sponsorera sendingar er við til at máa stöðið undan blóðunum.

Sosialurin

Viðmerking:

Als-rættindi og skyldur

Í sending í sjónvarpinum nam Rúna Sivertsen við eitt evni, sum hevur upptikið útróðarmenn nógv, líka síðani lógin um arbeiðsloysisstuðul kom í gildi. Teir eru og hava altíð verið ónógdir við at gjalda inn í eina skipan (í summum førum tveir ferðir) og hava ongan rætt til at gera nýtslu av henni. Her tosi eg sjálvandi um teir útróðarmenn, sum sjálvir eiga og reka sínar bátar.

Meginfelag Útróðarmanna hevur nú gjøgnum sín sáttmála virka til at útróðarmenn, sum vera bidnir um borð á bát, arbeiða undir skipaðum viðurskiftum, bæði hvat viðvikur løn-

arsatsir og uppsagnartíðum. Tað ber tí væl til at staðfesta nær arbeiðsloysi tekur við.

Øðrvísi er státt við tí sum eigur bátin, og tað er líkamikið um hann er einasamallur á báti ella rekur hann saman við øðrum sum t.d. iðgnarfelag. Tá skulu avgerandi broytingar gerast í ognarviðurskiftunum, áðrenn arbeiðsloysi verður staðfest. Ein útróðarbát stingur tí ikki uttan víðari í lumman, og húsagangurin verður ikki brúktur uttan alt annað er uppgivið, tí persónliga panti fylgir við.

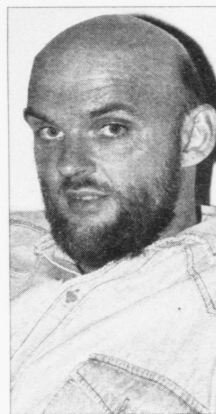
Eg veit ikki hvat semja kundi fingist um nær ein útróðarmaður er arbeiðsleysur, men í lóginu um

mánaðarlígan minstaförvinnings dættur inntøku-tryggin burtur, tá brutto-veidivirði fer niðrum 9.000 kr. um mánaðin síðstu mánaðirnar.

Sostatt er partvist vinnuloygi tá longu staðfest, og inntøku-trygd fellur burtur, men hvat er so millum partvist vinnuloygi og arbeiðsloysistrygging? Einku?

Í ALS-lóginu var tikið fyrvirði fyrri eitt av okkara elstu vinnu, fiskavirking, men vinna sum er líka gomul er útróðurin.

Vegna Meginfelag Útróðarmanna
Chris Jan Michelsen

Reytt ella grønt

Síðani bókarøðin hjá fullveldisforlagnum kom út, hevur ein av hvítu lygnunum verið, at føroyingar varðveita øll rættindi eftir loysingina

Tað er í dag neyvan nakar tjóðveldismáður, sum siglir úti í heimi við grønum passi. Tá tað ræður um at vinna sær pengar og at forsyrgja sínum næstringum, velja øll sjálvsagt reyða ES-frælsið fram um grøna føroyska ófrælsið.

Tað var undanfarna landsstýri við Sambandsflokkinum á odda, sum tryggjaði føroyingum møguleikan at fáa tað reyða ES-passið. Tað reyða passið tryggjar okkum frælsi. - Frælsi at virka í øllum ES, frælsi til útbúgvingar og arbeiðsmøguleikar, og frælsi at verða virdir uttanfyri ES.

Eftir ótalðar óldir við kríggi og stríði hvør móti øðrum, eru evropearar at enda vorðnir sameindir í einum ríkisfelagsskapi, nevndur ES. Baskarar og finnar hava í dag somu borgararættindi, og bæði bulgarar og kekkar, eins og estar og polakkar ynskja sær

tað sama.

Teir einastu, ið vilja hava minni frælsi og ynskja at reisa tjóðskaparmúr, meðan onnur bróta landamørk niður, eru føroyingar - ella í øllum førum teir føroyingar, sum í verki vilja fylgja tjóðveldisáttanini.

Tá Vestindisku Oyggjarnar og island fóru úr ríkinum, mistu donsku ríkisborgararnir har sín danska ríkisborgararétt. Teir íslendingar, sum tá livdu, varðveittu tó ávís rættindi, sum skuldu galda restina av æviskeiði teirra. Hesin rættur er tryggjaður í donsku grundlógini, men í dag eru tó næstan eingir íslendingar eftir, sum eiga hesi rættindi.

Samgongan hevur enn ikki tora at gjørt føroyingum greitt, hvør stóðan verður við ríkisborgararættindunum, um fullveldisáttanin gerst veruleiki. Hvítbók viðgongur, at merkið bert verður vundið á ST-stong-

ina, um vit siga frá okkum ríkisborgararættindini og reyða ES-passið.

Men sleppa vit sum einstaklingar sjálvi at selja? Hvørja stöðu fara tey at hava, sum vera búgvandi í Føroyum, men ikki vilja lata ES-passið frá sær? Hvørja stöðu fara ungdomar og sjómenn okkara úti í heimi at hava?

Greitt er, at ES-passið ikki kann latast føroyskum fullveldisborgarum. Greitt er eisini, at danir noyðust at áseta í grundlógini, at ávísir fremmandir borgarar kunnu nýta sama rætt sum danskir borgarar. Men vit hava eisini fingið at vita frá gogunum og logunum hjá Høgna Hoydal, at ongin grundlógarbroyting fyrri okkara skuld kemur uppá tal!

Føroya lögmaður má siga okkum, hvør skipan verður galdandi viðvíkjandi ríkisborgararættindunum hjá

føroyingum undir fullveldinum.

Sleppa vit at varðveita reyða frælsið, ella verða vit noyðd at taka við tí grøna ófrælsinum?

Hedin Mortensen
løgtingslimur

Bøn fyrri framtíðarstöðu Føroya

Í Føroyum liva vit í eini heilt serligari tíð. Hvítbók og annað tilfar er komið út, og hevur tað fingið nógvu umtalu. Vit standa við eitt vegamót, har vit skulu velja hvønn veg, vit skulu ganga, og tí loyva vit okkum at koma við eini áheitan um at biðja fyrri landi og fólk. Vit minna á orð Paulusar, har hann áminnir um at biðja fyrri teimum, sum eru sett at ráða í landinum

(1. Tim. 2, 1-2).

Latið okkum m.a. biðja fyrri:

- Landsins yvirvaldi
- Viðgerðini av Hvítbók og øðrum tilfari og áskoðanum hesum viðvíkjandi
- Samráðingarritunum
- Samráðingunum við donsku stjórnina.

Latið okkum biðja um, at Gud heldur hondina yvir okkum, so

- at svik ikki verða framd

- at farið verður vísliga og skynsamiliga at, og
- at úrslitið má verða til fólksins besta.

Latið okkum, eins og Jesus gjørdi í Getsemane, leggja niður okkara egna vilja, og okkara egnu ynski, og biðja um, at Guds vilji skal ráða.

Fríðtór Debes, Rhema, Tórshavn
Tummas Jacobsen, Fila-

delfia, Tórshavn
Jabjört Thomsen, Solo
Deo Gloria, Klaksvík
Pauli Høj, Keldan, Skála-fjørður
Dánjal á Dul Jacobsen, Evangeliihúsið, Tórshavn
Dániel Petersen, Unidos en El, Kollafjørður
Svenning av Lofti, evangelistur í Bróðrasamkomuni

Bønarketan v/Dánjal Gaardlykke, Saltangará
Frank Jacobsen, Tórshavn